

ყივანახველს

რა არის ყივანახველს?

ყივანახველს ასევე უწოდებენ pertussis-ს. დაავადება იწვევს ხანგრძლივ ხველს და სულის ხუთვას ბავშვებში, რაც ართულეს სუნთქვას. ბავშვი შეიძლება გაღურჯდეს ჰაერის ნაკლებობის გამო, ან აღებინოს ხველების შემდეგ. ამ ხველს შეტევებს შორის ბავშვი გამალებითის უნთქავს ჰაერს, რაც იწვევს დამახასიათებელ "ყივილის" ხმას. ყველს ბავშვს არ აქვს „ყივილი“. ყივანახველს მქონე ბავშვს შეიძლება უჭირდეს ჭამა, დალევა ან სუნთქვა ცკი. დაავადება შეიძლება გაგრძელდეს სამ თვემდე. ყივანახველს ყველს ხე სერიოზულია 12 თვემდე ასაკის ბავშვებში, ხშირად საჭიროებს საავადმყოფოში მოყვანას და შეიძლება ფატალური იყოს.

როგორ ემართებათ დამიანებს ყივანახველს?

ყივანახველს ძალიან გადამდები დაავადებაა; ის ძალიან ადვილად გადადის ადამიანიდან ადამიანზე. ის გამოწვეულია ბაქტერიით, სახელად *Bordetella Pertussis*, რომელიც ცხოვრობს პირის ღრუში, ცხვირსა და ყელში. ყივანახველს გადადის პირადი კონტაქტით, ხველებით და ცემინებით. ინფექცია ხშირად გადაეცემა მცირე წლოვან ბავშვებს სახლში უფროსი და-ძმებისგან ან მოზარდებისგან, რომლებსაც შესაძლოა ჰქონდეთ ბაქტერიები ცხვირსა და ყელში.

ყივანახველს შეიძლება მოხდეს ნებისმიერ ასაკში. მიუხედავად იმისა, რომ შემთხვევების უმეტესობა გვხვდება ხუთწელზე ნაკლები ასაკის ბავშვებში, შემთხვევები ყოველწლიურად აღინიშნება მოზარდებსა და ზრდასრულებში. 2016 წელს, წლის პირველ 8 თვეში დაფიქსირდა ყივანახველს 142 შემთხვევა და ერთი ჩვილი გარდაიცვალა ყივანახველს ინფექციით. 2019 წელს დაფიქსირდა 165 შემთხვევა, თუმცა Covid-19-ის პანდემიის დროს 2021 წელს დაფიქსირდა ყივანახველს მხოლოდ 3 დადასტურებული შემთხვევა.

ბევრი მოხსენებელი შემთხვევა გვხვდება ჩვილებში, რომელთაგან ზოგიერთი ძალიან პატარა იმისთვის, რომ მიიღონ ვაქცინის სამი ძირითადი დოზა, რომელიც აუცილებელია დაცვის უზრუნველსაყოფად. 2013 წლიდან ყივანახველს ვაქცინა რეკომენდებულია ყოველი ორსულობის დროს, რათა უზრუნველყოს ჩვილების დაცვა სიცოცხლის პირველ თვეებში.

რას იმპრომები ახასიათებს ყივანახველს?

HSE-ის ეროვნული იმუნიზაციის
სამსახურმა

შესაძლოა დაზიანდეს სხეულის სხვადასხვა ნაწილები, მათ
შორის ფილტვები და ტვინი.

რესპირატორული (სუნთქვითი)

ყივანახველს შემთხვევების უმეტესობა მოიცავს ფილტვის
კოლფს და/ან პნევმონიას. ბავშვებმა შეიძლება შეწყვიტონ
სუნთქვა. პნევმონია შეიძლება იყოს საკმარისად მძიმე, რომ
გამოიწვიოს სიკვდილი. ყივანახველს სიკვდილიანობის
დაახლოებით ნახევარი გამოწვეულია პნევმონიით. ისინი,
ვინც გადარჩებია, ჩვეულებრივ არ განიცდიან ფილტვების
მუდმივ დაზიანებას.

ცენტრალური ნერვული სისტემა (ტვინი)

შეიძლება იყოს შეცვლილი ცნობიერება ან კრუნჩხვები. ეს,
სავარაუდოდ, გამოწვეულია ჟანგბადის ნაკლებობით ან
ტვინში მცირე რაოდენობით სისხლის გაჟონვით. სიკვდილი,
ტვინის მუდმივი დაზიანება ან სრული გამოჯანმრთელება
თანაბრად სავარაუდოა დაავადების ამ ფორმისას. 6 თვემდე
ჩვილების დაახლოებით ნახევარი, რომლებსაც აქვთ
ყივანახველს, შესაძლოა საავადმყოფოში მოხვდნენ. 70-დან 1-
მდე ჩვილმა შეიძლება განიცადოს კრუნჩხვები. 1000-დან 1-ს
შეიძლება განუვითარდეს ენცეფალოპათია (თავის ტვინის
ანთება).

კვებითი (კვება)

ხშირმა დებინებამ და მადის დაკარგვამ შეიძლება
გამოიწვიოს წონის მკვეთრი დაკლება.

ყივანახველს სერიოზული დაავადებაა და შეიძლება
გამოიწვიოს სიკვდილი. ყივანახველთ დაავადებულ ერთ
წლამდე ასაკის ბავშვების ნახევარზე მეტი საავადმყოფოში
ხვდება.

იმ ადამიანთა გან, რომლებსაც ყივანახველს აქვთ:

- 500-დან 1 იღუპება პნევმონიით ან ტვინის დაზიანებით.
(გარდაცვალების 90% 6 თვემდე ასაკის ბავშვებშია)
- 100-დან 1-ს ექნება კრუნჩხვები (70-დან 1-ს, თუ 6 თვეზე
ნაკლები ასაკის არის)
- 1000-დან 1-ს განუვითარდება ენცეფალოტი (თავის ტვინის
ანთება) (1500-დან 1-ს 6 თვეზე ნაკლები ასაკის
შემთხვევაში)
- 20-დან 1-ს ექნება პნევმონია (10-დან 1-ს, თუ 6 თვეზე
ნაკლები ასაკის არის)
- 5-დან 1-ს დასჭირდება საავადმყოფოში წასვლა (2-დან 1-ს,
თუ 6 თვეზე ნაკლები ასაკის არის)

უფრო დიდი ასაკის ბავშვებში სერიოზული დაავადება
ნაკლებად გავრცელებულია.

HSE-ის ეროვნული იმუნიზაციის
სამსახურმა

ვინ უნდა მიიღოს ყივანახველს ვაქცინა?

ყივანახველს პრევენცია შესაძლებელია ვაქცინაციის გზით.

ყივანახველს ვაქცინა ეძლევა ბავშვებს, როგორც [61-ში ვაქცინის](#) ნაწილი 2, 4 და 6 თვის ასაკში.

ვაქცინა 61-ში იცავს დიფტერიის, B ჰეპატიტის, Hib (B ტიპის ჰემოფილუს ინფლუენცა), ყივანახველს, პოლიომიელიტის და ტეტანუსისგან.

ვაქცინის ბუსტერ დოზა ეძლევა 4-5 წლის ასაკში ([41-ში 1 ვაქცინის](#)) სახით, რომელიც იცავს დიფტერიის, ყივანახველს, პოლიომიელიტის და ტეტანუსისგან.

კიდევ ერთი ბუსტერ დოზა ეძლევა სკოლის მე-9th კლასში ([Tdap ვაქცინა](#)), რომელიც იცავს დიფტერიის, ყივანახველს და ტეტანუსისგან.

ყივანახველს ([Tdap ვაქცინა](#)) ასევე რეკომენდებულია ორსულ ბიძისთვის ორსულ ბიძის 16 კვირის შემდეგ და 36 კვირამდე ყოველ ორსულ ბიძაში, რათა დაიცვან საკუთარი თავი და ჩვილი სიცოცხლის პირველთვეებში. თუ თქვენს შვილს ესაჭიროება ვაქცინაცია, ან არ ხართ და რწმუნებული თქვენი შვილის ვაქცინაციის სტატუსში, დაუკავშირდით თქვენს ოჯახის ექიმს რჩევისთვის.

ვინ არ უნდა მიიღოს ყივანახველს ვაქცინა?

ძალიან ცოტაა ისეთი ადამიანი, რომელმაც არ უნდა გაიკეთოს ყივანახველს ვაქცინა. თქვენმა შვილმა არ უნდა გაიკეთოს ვაქცინა, თუკი მას ჰქონდა მწვავე ალერგიული რეაქცია (ანაფილქსია) ვაქცინის წინა დოზაზე ან მის რომელიმე ნაწილზე.

რას უნდა ველოდეთ ყივანახველს ვაქცინისგან?

ვაქცინის მიღების შემდეგ თქვენს შვილს შეიძლება ჰქონდეს დისკომფორტი, სიწითლე ან შეშუპება იმ ადგილს გარშემო, სადაც ინექცია გაუკეთეს. ის შეიძლება იყოს გაღიზიანებული და ჰქონდეს სიცხე.

თუ ეს მოხდება, შეგიძლიათ მისცეთ მას პარაცეტამოლი ან იბუპროფენი. ასევე უნდა მისცეთ მას დიდი ოდენობით სითხე. და რწმუნდით, რომ თქვენს შვილს არ სცხელა და რომ ტანსაცმელი არ ეხახუნება ნანემსარადგის.

ბავშვებში, როგორც წესი, ეს უმნიშვნელო გვერდითი ეფექტები აღუგდება ერთი ან ორი დღის განმავლობაში.

HSE-ის ეროვნული იმუნიზაციის
სამსახურმა

მათგან, ვინც იმუნიზირებულია;

- 10-დან 1-ს აღენიშნება დისკომფორტი, სიწითლე და შეშუპება ინექციის ადგილზე ან ექნება სიცხე.
- დაახლოებით 2500-დან 1 შეიძლება ტიროდეს იმუნიზაციის შემდეგ სამსაათზე მეტი ხნის განმავლობაში.

უფრო სერიოზული გვერდითი მოვლენები, როგორცაა კრუნჩხვები, შეიძლება მოხდეს 10 000 ვაქცინირებული ბავშვისგან 1-ში. ამ მოვლენების უმეტესობას არაქვს გრძელვადიანი შედეგები.

როგორ მუშაობს ყივანახველს ვაქცინა?

ყივანახველს ვაქცინა შეიცავს ექსტრაქტებს *Bordetella Pertussis* ბაქტერიიდან. ვაქცინა მუშაობს იმით, რომ სხეულს იმუნური სისტემა რეაგირებს ბაქტერიებზე, დაავადების გამომწვევის გარეშე.

რამდენად ეფექტურია ყივანახველს ვაქცინა?

ბავშვების 80%-დან 85%-მდე იმუნური ხდება *Bordetella Pertussis*-ის მიმართ, როდესაც ისინი დაასრულებენ რეკომენდებული ვაქცინის განრიგს.

სად შეიძლება გავიგო მეტი?

ესაუბრეთ ჯანდაცვის სანდო პროფესიონალს და ეწვიეთ www.immunisation.ie